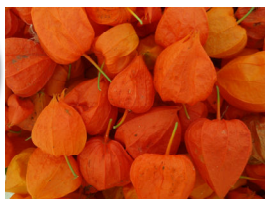

Volčje jabolko (*Physalis alkekengi* L. var. *franchetii* (Mast.) Makino) kot potencialna nova rastlina za gojenje pri nas

Mag. Nataša FERANT*, dr. Barbara ČEH, dr. Breda SIMONOVSKA
*INŠTITUT ZA HMELJARSTVO IN PIVOVARSTVO SLOVENIJE
Cesta žalskega taborja 2, 3310 Žalec, e-pošta: natasa.ferant@ihps.si

Poleg visokega odstotka **vitamina C** v plodovih (jagodah), zaradi česar je rastlina postala cenjena kot zdravilna rastlina tudi v zahodnem svetu, le-ti vsebujejo tudi veliko **karotenoidov**, predvsem zeaksantina, ki se uporablja v namen preprečevanja starostno pogojenih izgub vida. Jagode se lahko pobirajo, ko so popolnoma dozorele, zaužijejo pa se lahko sveže, stisnjene v sok, kuhane ali posušene. **Imajo odvajalni učinek, pozitivno vplivajo na raztapljanje kamnov v ledvicah in mehurju, priporočajo se pri vročini in motnjah presnove sečne kisline.**

Ostali deli rastline, razen zrelih jagod, so strupeni, tudi ovojnica, ki ščiti jagodo, zato je le-to potrebno pred zaužitjem jagode odstraniti.

Od kar je bila rastlina prepoznana kot zdravilna tudi v zahodnem svetu, na navadnem volčjem jabolku potekajo številne kemijske raziskave.

Namen raziskave

V predstavljeni raziskavi smo določali pridelek navadnega volčjega jabolka na poskusnem posestvu IHPS ter razmerje med maso jagode in ovojnice v naših pridelovalnih razmerah, kar bo lahko podlaga za nadaljnje agronomske in kemijske raziskave.

Rezultati

Med tem ko smo pridelek v prvem letu pridelave (letu 2012) pobirali trikrat (30. 8. 2012, 24. 9. 2012 in 4. 10. 2012), zaradi tega, ker so plodovi zoreli sukcesivno na steblo, so v letu 2013 (v drugoletnem nasadu) plodovi dozorevali bolj enakomerno in smo jih lahko v pobrali vse naenkrat v začetku septembra.

Merjeni parametri (preglednici) v preučevanem letu 2013, so bili zelo variabilni. V primerjavi z letom 2012 je bil pridelek v letu 2013 skoraj za polovico manjši. V letu 2012 povp. 30 g suhe snovi na rastlino oziroma 18,8 kg/100 m² in v letu 2013 16,3 g na rastlino oziroma 10,2 kg/100 m². Dolga mokra in hladna pomlad ter zelo visoke poletne temperature s pogostimi vročinskimi valovi so očitno kljub rednemu namakanju vplivale negativno na pridelek te rastline. **Tako kot pridelek na rastlino je bila tudi masa posameznih plodov z ovojnico zelo različna; od 0,12 do 1,32 g suhe snovi.**

V letu 2012 je bil pridelek jagod z ovojnico na parceli s folijo in kapljičnim namakanjem na rastlino 150 g (30 g suhe snovi), na parceli brez namakanja pa je bil pridelek na rastlino 3 g (0,6 g suhe snovi) = **rastlini ugaaja dovolj vlage v tleh in je način pridelave z rednim namakanjem v smislu doseganja boljšega pridelka v naših razmerah priporočljiv.**

Ovojnice in jagode skupaj so vsebovali 0,5 % zeaksantina, največ v obliki zeaksantin dipalmitata, in 0,1% B-kriptoksantina, predvsem kot palmitata.

Navadno volčje jabolko (*Physalis alkekengi* L. (Mast.) Makino) ima več imen: kapska kosmulja, rdeči fizalis, rdečeplojni fizalis, kitajska laterna, zemeljska češnja. Je trajnica, pri nas znana predvsem kot okrasna rastlina, ki služi za pripravo zimskih šopkov.

Že stoletja se različni deli rastline uporabljajo v tradicionalni azijski medicini - za zdravljenje prehladov, ekcemov, artritisa, hepatitisa, urinarnih problemov, kožnih bolezni, za pomirjanje, zniževanje vročine, zmanjševanje plodnosti, pospeševanje abortusov, zdravljenje anemije. Biološko aktivne spojine se nahajajo v celi rastlini.

Preglednica: Število vejic in plodov z ovojnico ter masa plodov z ovojnico pri navadnem volčjem jabolku (*Physalis alkekengi* var. *franchetii*) na rastlino v poskusu v letu 2013

	Št. vejic na rastlino	Št. plodov na rastlino	Masa plodov na rastlino (g sveže snovi)	Vlaga (%)	Masa plodov na rastlino (g suhe snovi)	Dolžina ploda z ovojnico (mm)
N	100	100	100	100	100	100
Min	1	1	1,0	-	0,2	3,1
Max	21	113	335,4	-	81,5	7,2
Mediana	4,5	19,0	44,3	-	10,8	4,6
Povprečje	5,9	29,6	67,1	75,7	16,3	4,6

Preglednica: Masa jagod in ovojnic na rastlino volčjega jabolka (*Physalis alkekengi* var. *franchetii*) v poskusu v letu 2013

	Ovojnica (g sveža snov)	Jagoda (g sveža snov)	Vlaga ovojnica (%)	Vlaga jagoda (%)	Ovojnica (g suha snov)	Jagoda (g suha snov)	Masa skupaj (g suha snov)
N	433	433	433	433	433	433	433
Min	0,4	0,0	-	-	0,12	0,00	0,12
Max	3,0	2,6	-	-	0,88	0,54	1,32
Mediana	1,3	0,9	-	-	0,38	0,19	0,57
Povprečje	1,4	0,8	70,7	79,1	0,40	0,18	0,57

Vsebnost zeaksantina v ovojnici je bila bistveno večja kot v jagodi.

Sklep

Nadaljnje raziskave so smiselne v preučevanju kako agrotehnični ukrepi ter vremenske razmere vplivajo na vsebnost učinkovin in na podlagi tega dodelati agrotehniko pridelovanja kot tudi vsebnost učinkovin v posameznih delih ploda z ovojnico. Doslej se je pokazalo, da pridelava na foliji z urejenim rednim namakanjem v naših razmerah zelo pozitivno vpliva na pridelek.